

Nowa aranżacja ekspozycji stałej "Zniszczenie i odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie"

Nowa aranżacja ekspozycji stałej

Zniszczenie i odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie

Ujednolicenie formy przekazu poprzez wprowadzenie specjalnie przygotowanej etudy filmowej *Historia powojennej odbudowy* – to główny cel, jaki przyświecał twórcom nowej aranżacji wystawy, udostępnionej publiczności w styczniu 2012 roku. W krótkim – siedmiominutowym filmie w reporterski sposób przedstawiliśmy najważniejsze wydarzenia związane z powojenną historią Zamku Królewskiego.

Montaż wielkoformatowego ekranu wymusił zmianę wystroju wnętrza i stał się jednocześnie okazją do wprowadzenia kilku udogodnień, poprawiających komfort zwiedzania (możliwość skorzystania ze słuchawek, nowe siedziska, zmieniony wystrój zaplecza ekspozycji).

W związku z zakończeniem pracy na stanowisku dyrektora Zamku, aktualizacji uległa też wypowiedź prof. Andrzeja Rottermunda, prezentowana w tzw. tubusie.

Poprzez multimedialną wystawę *Zniszczenie i odbudowa Zamku Królewskiego* chcemy dotrzeć do młodego pokolenia Polaków, które nie ma w świadomości faktu zniszczenia Zamku i Starego Miasta. Gościom z zagranicy chcemy zaprezentować przede wszystkim przykład wyjątkowej troski o zachowanie dziedzictwa przeszłości, jaką była powojenna odbudowa zabytków w Polsce, w szczególności zaś odbudowa Zamku Królewskiego – doceniona wpisem na Listę Światowego Dziedzictw UNESCO.

W trzech salach o powierzchni łącznej ok. 350 m² przedstawiamy dzieje jednego z najznamienitszych gmachów Rzeczypospolitej – rezydencji książąt mazowieckich, królów i prezydenta, a także miejsca obrad sejmów. Wystawa jest swego rodzaju „dokumentacją” losów Zamku w czasie niemieckiej okupacji podczas II wojny światowej. Jako symbol suwerenności państwa polskiego, Zamek Królewski już w pierwszych dniach wojny stał się obiektem ataków wojsk niemieckich. 17 września 1939 stanął w płomieniach. W gaszeniu pożaru, obok strażaków i służb miejskich, brała też udział ludność cywilna. W tym samym czasie polscy muzealnicy i konserwatorzy z narażeniem życia prowadzili akcję ratowania najcenniejszych zbiorów sztuki oraz elementów wyposażenia sal zamkowych. Mając świadomość podjętej przez okupantów decyzji wysadzenia Zamku, już wtedy myśleli o przyszłej odbudowie gmachu. Dzieło zniszczenia dokonane zostało w czasie powstania warszawskiego, we wrześniu 1944 r., kiedy saperzy niemieccy wysadzili mury Zamku.

Po wojnie o odbudowę Zamku przez wiele lat zabiegało środowisko skupione wokół niestrudzonego orędownika tej idei – prof. Stanisława Lorentza. Na podstawie ocalonych fragmentów wystroju i wyposażenia wnętrz oraz zachowanej dokumentacji podjęto prace projektowe. Ostateczna decyzja o odbudowie zapadła jednak dopiero w styczniu 1971 r. Powołany wkrótce potem Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie,

miał kierować pracami oraz prowadzić zbiórkę funduszy i darów.

Opracowanie dokumentacji projektowej oraz wykonawstwo prac zlecono Przedsiębiorstwu Państwowemu Pracowni Konserwacji Zabytków. Przed zespołem projektantów, na którego czele stanął prof. Jan Bogusławski, postawiono odpowiedzialne zadania odtworzenia bryły i układu przestrzennego wnętrza budynku w obrysie i gabarytach sprzed 1939 oraz wmontowania wszystkich zachowanych elementów w ich dawne miejsce.

Oddanie bryły w stanie surowym – pierwszy etap odbudowy rozpoczętej we wrześniu 1971 r. – zakończono w lipcu 1974 r. zamontowaniem hełmu na Wieży Zegarowej oraz uruchomieniem po 35 latach zegara zamkowego. W 1977 r. przekazano do eksploatacji pierwsze wnętrza, kolejne zaś – w sierpniu 1984 r., w trakcie uroczystości oficjalnego udostępnienia Zamku publiczności. W 1988 r. ukończono prace nad rekonstrukcją plafonu w Sali Wielkiej.

W przygotowanych prezentacjach chcemy przybliżyć publiczności wykonywane wówczas prace, przypomnieć osoby zajmujące się odbudową, przywołać skalę społecznego zaangażowania, dzięki któremu inwestycja prawie w całości sfinansowana została dzięki ofiarności Polaków w kraju i za granicą.

Zapraszamy do bezpłatnego zwiedzania wystawy w godzinach otwarcia Zamku!

Kustosz Bożena Radzio

Dział Archiwum, tel. 883 357 406